

Vznik a zánik občanského sdružení

Protože registrace sdružení u MV ČR se neprovádí zápisem do zákonem určeného rejstříku ve smyslu § 19 odst. 2 obč. zák., nelze ani na zánik sdružení aplikovat tu část ustanovení § 20a odst. 2 obč. zák., podle něhož právnická osoba zapsaná v jiném zákonem určeném rejstříku zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, nýbrž je třeba vyjít z jiné právní úpravy obsažené v zákoně č. [83/1990](#) Sb., konkrétně v jeho ustanovení § 12.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 1114/2006, ze dne 29.1.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. P., zastoupeného advokátem, proti žalovanému J. o. B., o zaplacení 339 780,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v P. pod sp. zn. 5 C 60/2005, o dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Č. B. - pobočky v T. ze dne 8. května 2006, č.j. 15 Co 87/2006-337, tak, že usnesení Krajského soudu v Č. B. - pobočky v T. ze dne 8. května 2006, č.j. 15 Co 87/2006-337, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Č. B. - pobočka v T. ve výroku označeným usnesením zrušil mezitímní rozsudek ze dne 10. října 2005, č.j. 5 C 60/2005-312, jímž Okresní soud v P. (poté, co Nejvyšší soud České republiky rozsudkem ze dne 9. března 2005, č.j. 32 Odo 846/2004-255, zrušil jednak rozsudek Krajského soudu v Č. B. - pobočky v T. ze dne 25. března 2004, č.j. 15 Co 127/2004-234, v rozsahu, v němž byl potvrzen rozsudek Okresního soudu v P. ze dne 20. listopadu 2003, č.j. 5 C 358/2002-213, v zamítnutí žaloby o zaplacení 339 780,- Kč s příslušenstvím a ve výroku o nákladech řízení, a ve výroku o nákladech odvolacího řízení, a dále rozsudek Okresního soudu v P. ze dne 20. listopadu 2003, č.j. 5 C 358/2002-213, v rozsahu zamítnutí žaloby o zaplacení 339 780,- Kč s příslušenstvím a ve výroku o nákladech řízení, a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení) rozhodl, že nárok žalobce je co do základu opodstatněn a že o jeho výši a nákladech řízení bude rozhodnuto konečným rozsudkem, a řízení zastavil.

Odvolací soud před přezkoumáním odvolání žalovaného zkoumal, zda jsou splněny podmínky, za nichž může jednat (podmínky řízení), jak vyplývá z ustanovení § 103 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“). Uvedl, že za situace, kdy na základě oznámení žalovaného o jeho rozpuštění došlo k vyznačení jeho zániku (Jezdeckého oddílu B.) v příslušné databázi Ministerstva vnitra České republiky (dále též jen „MV ČR“), se v posuzované věci již soud prvního stupně zabýval tím, zda žalovaný může nadále v řízení vystupovat jako účastník, tedy zda má podle § 19 o. s. ř. způsobilost mít práva a povinnosti. Soud prvního stupně dovedl, že k zániku žalovaného nedošlo v souladu se zákonem, a proto je i nadále nositelem práv a povinností. S tímto právním názorem soudu prvního stupně se odvolací soud neztotožňuje.

Odvolací soud vyšel z úvahy, že soudu nepřísluší přezkoumávat správnost či zákonnost postupu příslušného orgánu v řízení o výmaz právního subjektu; soud je povinen akceptovat jeho zánik výmazem v příslušném rejstříku (v obchodním rejstříku či jiné příslušné evidenci) státního orgánu, přičemž tato skutečnost, kterou jedinou je oprávněn posuzovat, považuje v dané věci ohledně žalovaného za nespornou. Z toho dovedl, že žalovaný okamžikem, kdy byl v příslušné evidenci vyznačen jeho zánik, ztratil způsobilost být účastníkem řízení. Za stavu, kdy žalovaný nemá žádného

právního nástupce, jde podle odvolacího soudu o nedostatek podmínky řízení, pro kterou v něm nelze pokračovat. Proto rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil.

Usnesení odvolacího soudu v celém rozsahu napadl žalobce dovoláním, opíraje jeho přípustnost o ustanovení § 239 odst. 1 písm. a) o. s. ř., z důvodu nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Dovolatel se domnívá, že napadené rozhodnutí vychází z nesprávného výkladu § 135 o. s. ř., byť toto ustanovení odvolací soud v odůvodnění výslovně nezmiňuje. Dovolatel se ve své argumentaci odvolává zejména na § 12 odst. 1 písm. a), § 12 odst. 2 a § 13 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, na § 20a odst. 3 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“) a na stanovы žalovaného. Vychází z názoru, že v případě zániku sdružení jeho dobrovolným rozpuštěním není MV ČR oprávněno vůbec rozhodovat, zda sdružení zanikne. Tento státní orgán tedy nevydává o zániku žádné správní rozhodnutí, jímž by byl soud ve smyslu § 135 o. s. ř. vázán; zánik subjektu bere pouze sdělením o provedení výmazu sdružení na vědomí, tedy tento zánik pouze deklaruje. Podle názoru dovolatele proto postupoval zcela správně soud prvního stupně, posuzoval-li otázku, zda žalovaný existuje či nikoli. Za situace, kdy nebylo doloženo konání členské schůze žalovaného, která jako jediná podle jeho stanov může rozhodnout o jeho dobrovolném rozpuštění a kdy neproběhla likvidace žalovaného, která je nezbytným zákonným předpokladem zániku občanského sdružení, se dovolatel zcela ztotožňuje s argumentací soudu prvního stupně, kterou však odvolací soud zcela pomínil. Jestliže likvidace neproběhla, postupovalo podle dovolatele MV ČR v rozporu se zákonem, když tuto likvidaci po žalovaném nevyžadovalo.

Dovolatel navrhl, aby dovolací soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle § 239 odst. 1 písm. a) o. s. ř., neboť směřuje proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnutí soudu prvního stupně zrušeno a řízení zastaveno, a je i důvodné.

Vzhledem k přípustnosti podaného dovolání dovolací soud nejprve zkoumal, zda řízení netrpí vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. (tzv. zmatečnosti), jakož i jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (srov. § 242 odst. 3, větu druhou, o. s. ř.). Tyto vady však dovolatelem namítány nejsou a dovolací soud je z obsahu spisu neshledal.

Nejvyšší soud přezkoumal rozhodnutí odvolacího soudu v napadeném rozsahu (srov. § 242 odst. 1 o. s. ř.), jsa vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (srov. § 242 odst. 3, větu první, o. s. ř.). Nejvyšší soud se proto zabýval správností právního posouzení věci zpochybňovaného dovolatelem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Odvolací soud založil svůj závěr o ztrátě způsobilosti žalovaného být účastníkem řízení podle § 19 o. s. ř. na názoru, že k zániku žalovaného došlo (na základě oznámení žalovaného o jeho rozpuštění) výmazem v příslušném rejstříku MV ČR, který (obdobně jako pravomocný výmaz obchodní společnosti v obchodním rejstříku) je soud povinen akceptovat. S tímto právním posouzením věci se dovolací soud neztotožňuje.

Podle § 19 odst. 2 obč. zák. vznikají právnické osoby dnem, ke kterému jsou zapsány do obchodního nebo do jiného zákonem určeného rejstříku, pokud nestanoví zvláštní zákon jejich vznik jinak.

Úprava zřízení a vzniku právnických osob podle § 19 obč. zák. má tak obecný charakter a platí jen tehdy a jen v té míře, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.

Podle § 6 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb., o sdružování občanů vzniká sdružení registrací, přičemž podle § 7 odst. 1 téhož zákona se návrh na registraci podává Ministerstvu vnitra České republiky.

Podle § 20a odst. 2 obč. zák. právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo v jiném zákonem určeném rejstříku zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, pokud zvláštní zákony nestanoví jinak.

Podle § 12 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb. zaniká sdružení dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením [písmeno a)] nebo pravomocným rozhodnutím ministerstva o jeho rozpuštění [písmeno b)].

Z výše uvedeného vyplývá, že platná právní úprava neurčuje žádný rejstřík, do něhož by se sdružení občanů zapisovala a že registrace sdružení, která probíhá na základě jeho návrhu u MV ČR, je jiným způsobem vzniku právnické osoby upraveného zvláštním zákonem č. [83/1990](#) Sb. na základě možnosti odchylné právní úpravy obsažené v § 19 odst. 2 obč. zák. Jde-li tedy o sdružení občanů, jak tomu bylo i v případě žalovaného subjektu, není jeho registrace zápisem do zákonem určeného rejstříku, který má na mysli občanský zákoník v ustanovení § 19 odst. 2.

Protože registrace sdružení u MV ČR se neprovádí zápisem do zákonem určeného rejstříku ve smyslu § 19 odst. 2 obč. zák., nelze ani na zánik sdružení aplikovat tu část ustanovení § 20a odst. 2 obč. zák., podle něhož právnická osoba zapsaná v jiném zákonem určeném rejstříku zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, nýbrž je třeba vyjít z jiné právní úpravy obsažené v zákoně č. [83/1990](#) Sb., konkrétně v jeho ustanovení § 12.

Dovodil-li odvolací soud za existence odchylné právní úpravy obsažené ve zvláštním zákoně č. [83/1990](#) Sb., podle níž sdružení zaniká jeho dobrovolným rozpuštěním, že k zániku žalovaného (a tím i ke ztrátě jeho způsobilosti být účastníkem řízení podle § 19 o. s. ř.) došlo výmazem v příslušném rejstříku státního orgánu, který soud není oprávněn přezkoumávat, postupoval v rozporu s ustanovením § 20a odst. 2 obč. zák. Lze proto uzavřít, že jeho právní posouzení věci je nesprávné a že dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn důvodně.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)